

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

Кафедра економіки та управління

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Фінанси підприємств»

на тему: «Оптимізація структури грошових потоків підприємства»

Виконав: здобувач 3 курсу

групи ІН8-9-22-Б1ФБС (4.0 д)

спеціальності «Фінанси, банківська

справа, страхування та фондовий ринок»

Захарець Катерина Миколаївна

Науковий керівник: ст. викладач Оліх Г.І.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка ECTS _____

Члени комісії: _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Хмельницький, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА ОПТИМІЗАЦІЇ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Економічна сутність грошових потоків підприємства	6
1.2. Класифікація грошових потоків за видами діяльності	8
1.3. Методи аналізу та управління грошовими потоками	12
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ НА ПРИКЛАДІ АТ «КИЇВСТАР»	17
2.1. Загальна характеристика діяльності підприємства	17
2.2. Аналіз динаміки та складу грошових потоків підприємства	19
2.3. Оцінка збалансованості та ліквідності грошових потоків	22
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ТА МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА	24
3.1. Обґрунтування необхідності оптимізації грошових потоків	24
3.2. Розробка заходів щодо підвищення ефективності управління грошовими потоками	27
ВИСНОВОК	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	34

ВСТУП

Сучасні умови господарювання вимагають від підприємств не лише ефективного виробництва продукції чи надання послуг, а й високого рівня фінансової гнучкості. Одним із ключових елементів, що визначають стабільність функціонування суб'єкта господарювання, є стан його грошових потоків. Саме грошові потоки формують фінансовий фундамент будь-якого підприємства, забезпечуючи можливість безперервного відтворення виробничого процесу, своєчасного виконання зобов'язань перед партнерами, державою та працівниками. Тому питання управління, аналізу та оптимізації грошових потоків набувають особливої актуальності в умовах мінливого ринкового середовища.

Грошові потоки виступають своєрідним «кровообігом» економічної системи підприємства. Від їхньої структури, збалансованості та ритмічності залежить здатність підприємства забезпечувати свою фінансову стійкість, ліквідність та конкурентоспроможність. Ефективне управління грошовими потоками дає змогу уникнути дефіциту ліквідних коштів, зменшити ризики неплатоспроможності, оптимізувати витрати та підвищити прибутковість діяльності. Навпаки, нераціональна структура грошових потоків призводить до виникнення касових розривів, перевищення зобов'язань над наявними ресурсами та зниження інвестиційної привабливості підприємства.

В умовах економічної нестабільності, інфляційних коливань, зростання вартості кредитних ресурсів та загострення конкурентної боротьби перед підприємствами постає необхідність пошуку оптимальних підходів до формування та використання грошових потоків. Це зумовлює важливість розробки дієвих методів їхньої оптимізації. Оптимізація структури грошових потоків полягає у створенні такого співвідношення між притоком і відтоком коштів, яке б забезпечувало максимальну ефективність фінансової діяльності та збереження стабільності на всіх етапах функціонування підприємства.

Особливу роль у процесі оптимізації відіграє аналітична оцінка грошових потоків за видами діяльності – операційною, інвестиційною та фінансовою. Її результати дозволяють визначити, які напрямки приносять найбільший дохід, а які створюють фінансові ризики або надмірне навантаження на обігові кошти. На основі таких висновків формується стратегія управління грошовими потоками, спрямована на досягнення фінансової рівноваги, забезпечення рентабельності та підвищення вартості підприємства в довгостроковій перспективі.

Варто відзначити, що оптимізація структури грошових потоків не є одноразовим процесом — це безперервна діяльність, яка потребує системного аналізу, прогнозування та адаптації до змін зовнішнього середовища. Вона охоплює комплекс заходів: від планування надходжень і платежів до управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, визначення джерел фінансування, вибору напрямів інвестування та контролю за ефективністю використання ресурсів.

Метою даної курсової роботи є дослідження теоретичних аспектів формування грошових потоків підприємства, аналіз їхньої структури на практичному прикладі та розробка рекомендацій щодо її оптимізації з урахуванням сучасних фінансово-економічних умов.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- розкрити сутність, класифікацію та економічну природу грошових потоків підприємства;
- охарактеризувати основні підходи та методи управління грошовими потоками;
- провести аналіз структури грошових потоків конкретного підприємства та виявити чинники, що впливають на їх ефективність;
- запропонувати шляхи та інструменти оптимізації грошових потоків для підвищення фінансової стабільності підприємства.

Об'єктом дослідження виступає процес формування та руху грошових потоків на підприємстві.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів оптимізації структури грошових потоків.

Практичне значення роботи полягає в тому, що отримані результати можуть бути використані для удосконалення системи фінансового менеджменту підприємства, підвищення ефективності його діяльності та зміцнення платоспроможності в умовах ринкової економіки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА ОПТИМІЗАЦІЇ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність грошових потоків підприємства

Фінансова діяльність будь-якого підприємства неможлива без постійного руху грошових коштів, який забезпечує виконання всіх господарських операцій, пов'язаних із виробництвом, реалізацією продукції, отриманням прибутку та його розподілом. Саме тому грошові потоки є одним із найважливіших елементів фінансової системи підприємства, що відображає взаємозв'язок між усіма складовими економічного процесу.

Під поняттям грошовий потік розуміють сукупність надходжень і витрат грошових коштів, які здійснюються підприємством у певний період часу в результаті його операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Інакше кажучи, це безперервний рух коштів, який відображає всі фінансові операції суб'єкта господарювання. Грошові потоки є показником фінансової активності підприємства, що визначає його здатність створювати вартість, виконувати зобов'язання та підтримувати стабільність функціонування [14 с. 201-203].

З економічної точки зору, грошовий потік виступає формою реалізації економічних відносин, що виникають у процесі обміну, розподілу та перерозподілу вартості. Він є наслідком трансформації матеріальних, трудових і фінансових ресурсів у результативні показники діяльності підприємства. Таким чином, грошові потоки можна розглядати як відображення «життєвого циклу» підприємства — від моменту залучення ресурсів до отримання прибутку та його подальшого використання.

У теорії фінансового менеджменту грошові потоки мають подвійну природу: з одного боку, вони є результатом діяльності підприємства, а з іншого — інструментом управління, який дає змогу забезпечити фінансову рівновагу, ліквідність і стійкість. Рациональне управління грошовими

потоками сприяє ефективному використанню ресурсів, зниженню ризиків дефіциту оборотного капіталу та запобіганню фінансових криз [18 с. 68-69].

Важливо зазначити, що грошові потоки — це не лише арифметична сума надходжень і витрат. Їхня економічна сутність полягає у здатності формувати чистий грошовий результат, який показує, наскільки ефективно підприємство перетворює свій потенціал у реальні фінансові ресурси. Позитивний чистий грошовий потік свідчить про надлишок ліквідності, що може бути спрямований на інвестиції або розвиток виробництва, тоді як від’ємний — сигналізує про можливі проблеми з платоспроможністю або неефективність використання коштів.

Зміст грошових потоків розкривається також через їхні функції [4 с. 69-71]:

- розподільча функція — забезпечує перерозподіл грошових ресурсів між різними напрямками діяльності;
- контрольна функція — дозволяє оцінити фінансовий стан підприємства та ефективність управлінських рішень;
- регулююча функція — забезпечує збалансованість між надходженнями і витратами, запобігаючи касовим розривам;
- інвестиційна функція — сприяє формуванню джерел для розширення виробництва й оновлення основних засобів.

Ключовою характеристикою грошових потоків є їх безперервність та циклічність. Кошти постійно переміщуються між різними стадіями кругообігу капіталу — від моменту надходження виручки до її повторного вкладення у виробничий процес. Такий рух утворює замкнений фінансовий цикл, порушення якого може призвести до втрати ліквідності та фінансових ускладнень.

Структура грошових потоків охоплює три основні напрями діяльності:

- операційну діяльність, що пов’язана з основним видом бізнесу та формуванням прибутку;

- інвестиційну діяльність, яка відображає придбання та реалізацію довгострокових активів;
- фінансову діяльність, пов'язану із залученням і поверненням позикових коштів, а також розподілом власного капіталу.

Збалансованість цих потоків є показником ефективного фінансового управління. Наприклад, надлишок коштів від операційної діяльності свідчить про здатність підприємства самостійно фінансувати свої інвестиційні проєкти без залучення зовнішніх джерел.

Економічна сутність грошових потоків полягає також у тому, що вони є основним джерелом фінансової інформації для аналізу та прийняття управлінських рішень. На їхній основі визначаються такі важливі показники, як рентабельність, ліквідність, фінансова стійкість і платоспроможність підприємства. Саме аналіз грошових потоків дає можливість виявити «вузькі місця» у фінансовій системі та розробити дієві механізми їхнього усунення [5 с. 96-98].

Таким чином, грошові потоки — це комплексне економічне явище, яке відображає фінансові результати діяльності підприємства та одночасно виступає інструментом управління його розвитком. Їхня оптимальна структура забезпечує узгодженість між потребами в коштах і можливостями їх залучення, що створює основу для стабільного зростання та підвищення вартості підприємства.

1.2. Класифікація грошових потоків за видами діяльності

Для ефективного управління фінансами підприємства важливо не лише знати загальний обсяг грошових надходжень і витрат, а й розуміти їхню структуру, джерела формування та напрями використання. Саме тому класифікація грошових потоків є необхідною складовою фінансового аналізу, адже вона дозволяє систематизувати інформацію про рух коштів, оцінити їхню збалансованість і приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Класифікація — це процес поділу грошових потоків на окремі групи за певними ознаками, що відображають різні аспекти їхнього формування та використання. Такий поділ забезпечує можливість комплексного дослідження фінансових процесів і виявлення основних тенденцій у русі коштів. Найбільш поширеним і загальноприйнятим у практиці бухгалтерського обліку та фінансового менеджменту є поділ грошових потоків за видами діяльності підприємства. Цей підхід закріплений у міжнародних та національних стандартах фінансової звітності, зокрема у формі №3 «Звіт про рух грошових коштів» [6].

Відповідно до цього поділу, усі грошові потоки підприємства поділяються на три основні групи:

операційні, інвестиційні та фінансові. Кожен із цих видів відображає окремий напрям господарської діяльності підприємства і має свої характерні риси, економічне призначення та вплив на загальний фінансовий стан.

Операційна діяльність становить основу функціонування будь-якого підприємства, оскільки саме вона забезпечує створення основного доходу та формування прибутку. До грошових потоків операційної діяльності належать усі надходження та виплати, пов'язані з основною діяльністю підприємства — виробництвом і реалізацією продукції, виконанням робіт або наданням послуг.

До надходжень операційної діяльності можна віднести:

- виручку від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- аванси, отримані від покупців і замовників;
- надходження від орендних платежів, роялті, комісійних винагород;
- відшкодування дебіторської заборгованості;
- інші грошові надходження, пов'язані з поточною діяльністю.

До витрат операційної діяльності належать:

- оплата постачальникам за сировину, матеріали, енергоносії та послуги;
- виплата заробітної плати працівникам і пов'язані з нею відрахування;

- сплата податків, зборів та обов'язкових платежів;
- здійснення інших поточних витрат, необхідних для забезпечення виробничого процесу.

Рівень ефективності операційних грошових потоків є показником стабільності підприємства. Позитивне сальдо таких потоків свідчить про здатність самостійно фінансувати поточні потреби, інвестувати у розвиток і погашати зобов'язання без залучення зовнішніх ресурсів.

Інвестиційна діяльність підприємства пов'язана з придбанням, модернізацією або реалізацією довгострокових активів, а також з вкладенням коштів у фінансові інструменти, інші підприємства чи проекти. Її головна мета — забезпечення майбутнього економічного зростання та підвищення вартості підприємства.

До припливів грошових коштів від інвестиційної діяльності належать [1 с. 31-34]:

- надходження від продажу основних засобів, нематеріальних активів, цінних паперів;
- отримані дивіденди та відсотки за фінансовими інвестиціями;
- повернення наданих позик або фінансової допомоги;
- інші надходження, пов'язані з інвестиційною діяльністю.

До відтоків інвестиційних грошових потоків відносять:

- витрати на придбання основних засобів, обладнання, земельних ділянок;
- придбання корпоративних прав, цінних паперів або часток у статутних капіталах інших підприємств;
- надання позик чи довгострокових авансів іншим суб'єктам господарювання;
- оплату консультаційних послуг або проектних робіт, пов'язаних з інвестиційними проектами.

Збалансованість інвестиційних потоків є важливим чинником майбутнього розвитку підприємства. Надмірні відтоки без належного

припливу можуть свідчити про перевищення інвестиційної активності над фінансовими можливостями, що знижує ліквідність і може створювати ризик дефіциту грошових коштів.

Фінансова діяльність охоплює процеси, пов'язані із залученням, розподілом і поверненням капіталу. Її основною метою є забезпечення підприємства необхідними фінансовими ресурсами для здійснення поточної та інвестиційної діяльності, а також ефективне управління структурою власного і позикового капіталу.

До надходжень від фінансової діяльності належать:

- отримання банківських кредитів або позик;
- випуск та реалізація акцій, облігацій чи інших цінних паперів;
- внески засновників до статутного капіталу;
- інші надходження, пов'язані з фінансовим забезпеченням

підприємства.

До витрат фінансової діяльності відносять:

- погашення кредитів і позик;
- виплату відсотків за користування позиковими коштами;
- виплату дивідендів власникам;
- викуп або анулювання власних акцій;
- інші платежі, пов'язані з фінансовими зобов'язаннями.

Ефективне управління фінансовими потоками дає змогу підтримувати оптимальне співвідношення між власними та позиковими ресурсами, мінімізувати вартість капіталу і забезпечити фінансову незалежність підприємства.

Попри те, що кожен вид діяльності має власну специфіку, усі три види грошових потоків тісно взаємопов'язані. Надлишок коштів від операційної діяльності створює базу для інвестицій і скорочує потребу у зовнішньому фінансуванні. Водночас інвестиційна діяльність може тимчасово зменшити обсяг вільних грошових ресурсів, а фінансова діяльність — компенсувати цей дефіцит шляхом залучення позикових коштів.

Отже, класифікація грошових потоків за видами діяльності дозволяє комплексно оцінити фінансовий стан підприємства, визначити його здатність до самофінансування, ефективність інвестиційних рішень та ступінь залежності від зовнішніх джерел фінансування. Такий підхід є основою для подальшої оптимізації структури грошових потоків і забезпечення стійкого розвитку підприємства в довгостроковій перспективі.

1.3. Методи аналізу та управління грошовими потоками

У сучасних умовах ведення бізнесу ефективне управління грошовими потоками є одним із найважливіших аспектів фінансового менеджменту. Від того, наскільки раціонально підприємство планує, розподіляє та контролює рух коштів, залежить його здатність своєчасно виконувати фінансові зобов'язання, підтримувати ліквідність і забезпечувати стабільність розвитку. Аналіз грошових потоків дозволяє виявити сильні та слабкі сторони фінансової діяльності, оцінити фінансові результати й ухвалити обґрунтовані управлінські рішення.

Аналіз грошових потоків — це системне дослідження напрямів формування, розподілу й використання коштів, спрямоване на оцінку здатності підприємства генерувати достатній обсяг фінансових ресурсів для забезпечення своєї діяльності. Основна мета такого аналізу полягає у визначенні фінансової рівноваги між надходженнями та витратами, виявленні причин відхилень і формуванні рекомендацій для їх усунення.

У процесі аналізу враховуються не лише абсолютні обсяги руху коштів, а й структура, динаміка, джерела формування, напрямки використання, а також їх вплив на фінансову стійкість підприємства. Залежно від цілей дослідження застосовуються різні методичні підходи, які умовно поділяються на традиційні (бухгалтерські) та аналітичні (економіко-математичні) [20 с. 565-568].

Методи аналізу грошових потоків

1. Горизонтальний аналіз

Горизонтальний (динамічний) аналіз полягає у порівнянні показників грошових потоків за кілька періодів для визначення тенденцій їх змін. Він дає можливість простежити зростання або скорочення надходжень і витрат, визначити причини таких змін та оцінити динаміку чистого грошового потоку. За допомогою цього методу виявляються як позитивні тенденції (наприклад, збільшення операційного потоку), так і негативні (наприклад, надмірне зростання відтоків коштів).

2. Вертикальний аналіз

Вертикальний (структурний) аналіз дозволяє оцінити питому вагу окремих складових у загальному обсязі грошових потоків. Наприклад, визначається, який відсоток у загальній сумі надходжень становить операційна діяльність, а який — фінансова або інвестиційна. Такий аналіз допомагає виявити пріоритетні напрями діяльності підприємства та визначити оптимальну структуру руху коштів.

3. Коефіцієнтний метод

Цей метод базується на розрахунку відносних показників, які характеризують ефективність управління грошовими потоками. Найпоширенішими серед них є:

- коефіцієнт ліквідності грошових потоків, який показує, наскільки надходження покривають відтоки;
- коефіцієнт достатності грошових коштів — визначає спроможність підприємства фінансувати інвестиції з власних ресурсів;
- коефіцієнт реінвестування, що відображає частку коштів, спрямованих на розвиток;
- коефіцієнт покриття боргових зобов'язань грошовими потоками, який характеризує фінансову стійкість підприємства.

Розрахунок таких показників дозволяє оцінити рівень платоспроможності, фінансової гнучкості та здатність підприємства до самофінансування.

4. Метод прямого аналізу

Прямий метод передбачає аналіз фактичних грошових надходжень і виплат за конкретними статтями. Він відображає реальний рух коштів, показуючи, які саме джерела приносять доходи та на що спрямовуються витрати. Цей метод є зручним для оперативного управління ліквідністю, оскільки дозволяє безпосередньо контролювати грошові потоки у поточному періоді.

5. Метод непрямого аналізу

Непрямий метод базується на коригуванні чистого прибутку підприємства з урахуванням змін у статтях балансу, які не пов'язані з рухом грошових коштів (амортизація, дебіторська заборгованість, запаси тощо). Він широко використовується у фінансовій звітності для визначення чистого грошового потоку від операційної діяльності. Цей підхід дає змогу встановити взаємозв'язок між прибутковістю підприємства та фактичним рухом коштів.

6. Метод прогнозування та моделювання

Управління грошовими потоками неможливе без прогнозування майбутніх надходжень і витрат. Для цього застосовуються методи математичного моделювання, трендового аналізу, кореляційно-регресійних моделей, а також сценарне прогнозування. На основі таких методів формуються бюджети грошових коштів (Cash Flow Budget), які дозволяють завчасно оцінити можливі дефіцити чи надлишки ресурсів і розробити заходи з їх усунення.

Ефективне управління грошовими потоками передбачає сукупність дій, спрямованих на забезпечення своєчасного надходження коштів, мінімізацію їх необґрунтованого відтоку та підтримання оптимального залишку готівки. Управління грошовими потоками включає три основні етапи: планування, регулювання та контроль.

1. Планування грошових потоків

Планування — це визначення очікуваних надходжень і виплат у певному періоді. Основним інструментом виступає бюджет грошових коштів, який дозволяє передбачити рух коштів, уникнути касових розривів і забезпечити достатній рівень ліквідності. У процесі планування використовуються дані минулих періодів, прогнози продажів, графіки погашення зобов'язань та плани інвестицій.

2. Регулювання грошових потоків

Регулювання полягає у впливі на параметри грошових потоків із метою підтримання їх збалансованості. Воно включає прискорення надходжень (через скорочення дебіторської заборгованості, стимулювання передоплат, застосування знижок) та уповільнення відтоків (шляхом оптимізації строків розрахунків із постачальниками або реструктуризації боргів). Також важливим елементом є управління запасами й оборотним капіталом, що безпосередньо впливає на стан ліквідності.

3. Контроль за рухом грошових коштів

Контроль передбачає постійний моніторинг виконання планів і бюджетів, порівняння фактичних показників із запланованими та аналіз відхилень. Мета контролю — своєчасно виявити негативні тенденції, запобігти дефіциту коштів і забезпечити стабільність фінансових потоків.

Ефективний контроль передбачає використання систем фінансового моніторингу, аналітичних звітів і сучасних програм управлінського обліку, які дозволяють оперативно відстежувати стан грошових ресурсів підприємства.

Комплексний аналіз грошових потоків передбачає поєднання кількісних та якісних методів, що дозволяє не лише оцінити обсяги руху коштів, а й виявити чинники, які на них впливають. Такий підхід забезпечує глибше розуміння фінансових процесів, допомагає виявити приховані резерви й удосконалити політику управління ліквідністю.

Управління грошовими потоками має бути системним і безперервним процесом, інтегрованим у загальну стратегію розвитку підприємства. Його

ефективність залежить від якості інформаційного забезпечення, кваліфікації фінансових менеджерів, своєчасності рішень і адаптивності до змін зовнішнього середовища [15 с. 119-121].

Таким чином, методи аналізу та управління грошовими потоками є ключовим інструментом фінансової стабільності підприємства. Вони забезпечують оптимальний розподіл ресурсів, дозволяють уникнути кризових ситуацій і створюють передумови для довгострокового розвитку. Рациональне поєднання різних методичних підходів сприяє формуванню ефективної системи управління, здатної забезпечити безперервність фінансових процесів та підвищити конкурентоспроможність підприємства в умовах ринкової економіки.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ НА ПРИКЛАДІ АТ «КИЇВСТАР»

2.1. Загальна характеристика діяльності підприємства

Акціонерне товариство «Київстар» — провідний український оператор мобільного зв'язку та один із ключових гравців на ринку телекомунікаційних і цифрових послуг. Компанія була заснована у 1994 році, а вже через кілька років стала лідером галузі за кількістю абонентів і якістю надання послуг. Сьогодні АТ «Київстар» обслуговує понад 25 мільйонів користувачів мобільного зв'язку та надає інтернет-послуги для бізнесу і домогосподарств у більшості регіонів України [2].

Головним напрямом діяльності підприємства є надання мобільного та фіксованого зв'язку, послуг передачі даних, хмарних сервісів, мобільного банкінгу та інтернет-рішень для корпоративних клієнтів. Додатково компанія активно розвиває напрям цифрових продуктів, таких як Kyivstar TV, Big Data-аналітика, IoT-рішення та IT-аутсорсинг.

Підприємство належить до міжнародної групи VEON Ltd, що забезпечує доступ до іноземних інвестицій і сучасних управлінських технологій. Це дозволяє підтримувати високі стандарти корпоративного управління та фінансової прозорості.

АТ «Київстар» має розгалужену інфраструктуру, сучасні технічні центри, а також одну з найпотужніших мереж 4G в Україні. Постійне оновлення обладнання та впровадження інноваційних технологій потребує значних капіталовкладень, що суттєво впливає на структуру грошових потоків.

Водночас компанія залишається прибутковою і стабільною. Її фінансові показники характеризуються високим рівнем платоспроможності, помірним борговим навантаженням і позитивними чистими грошовими потоками від операційної діяльності. Діяльність АТ «Київстар» є стратегічно важливою

для розвитку цифрової економіки України, адже підприємство забезпечує не лише комунікаційні послуги, а й сприяє розвитку e-commerce, FinTech та дистанційної освіти.

ПрАТ «Київстар» у своїй діяльності сповідує місію, яка полягає у поліпшенні життя людей завдяки наданню високоякісних телекомунікаційних послуг, керуючись при цьому такими цінностями як простота, інноваційність та розвиток. Основними напрямками діяльності, досліджуваної компанії, є сфера телекомунікаційних послуг, зокрема надання безпроводних послуг зв'язку та послуг кабельного зв'язку. Другорядними напрямками діяльності ПрАТ «Київстар», які дана компанія має право здійснювати на законних підставах є послуги з будівництва, ремонту, продажу телекомунікаційного обладнання, оптово-роздрібна торгівля та надання послуг ремонту побутової техніки, електронних приладів, надання інформаційнодовідкових послуг, здійснення маркетингових та соціологічних досліджень.

Таблиця 2.1.

Організаційна структура компанії ПрАТ «Київстар»

ПрАТ «Київстар» має лінійно-функціональний тип організаційної будови, який схематично зображено на Таблиці 2.1., тобто співробітники підприємства розподілені по відділах, дирекціях та функціональних підрозділах, які підкоряються прямо президенту компанії.

Ціль Компанії стосовно управління капіталом полягає у забезпеченні подальшої діяльності Компанії як безперервно діючого підприємства, аби приносити прибуток акціонерам та користь іншим зацікавленим сторонам, а також підтримувати найкращу структуру капіталу задля зниження його вартості. Для збереження або виправлення структури капіталу Компанія може змінювати розмір дивідендів, що виплачуються акціонерам, повертати капітал акціонерам, випускати нові акції або продавати активи для зменшення суми боргу.

Компанія встановила певні цільові фінансові показники та коефіцієнти покриття, які вона моніторить на щоквартальній та щорічній основі і може виправляти свою політику та цілі управління капіталом з огляду на зміни в операційному середовищі, тенденціях ринку або стратегії розвитку. Керівництво продовжує оцінювати оптимальну структуру капіталу.

2.2. Аналіз динаміки та складу грошових потоків підприємства

Дослідження динаміки грошових потоків є значущим засобом для оцінки фінансової стійкості компанії, її спроможності підтримувати належний рівень ліквідності та раціонально застосовувати грошові кошти. Для визначення структури грошових потоків АТ «Київстар» розглянемо їх за типами діяльності: операційною, інвестиційною та фінансовою [2].

Таблиця 2.2.

Динаміка грошових потоків АТ «Київстар» за 2022–2024 рр., тис. грн.

Показники	2022р.	2023р.	2024р.	Відхилення 2024/2022, +/-	Темп росту, %
Грошові надходження від операційної діяльності	11 970 408	14 992 853	15 951 555	3 981 147	133,26
Грошові витрати на операційну діяльність	227 748	363 605	212 828	-14 920	93,45
Чистий операційний потік	11 742 660	14 629 248	15 738 727	3 996 067	134,03
Грошові потоки від інвестиційної діяльності	2 703 649	2 737 677	6 865 390	4 161 741	253,93
Грошові потоки від фінансової діяльності	6 050 882	2 989 900	630 127	-5 420 755	10,41
Чистий грошовий потік за період	1 383 446	6 341 352	5 259 627	3 876 181	380,18

Як видно з таблиці, обсяг грошових надходжень від операційної діяльності протягом трьох років зріс на 133,26 %, що свідчить про стале зростання прибутків підприємства. Основними чинниками цього підвищення є збільшення кількості користувачів мобільного інтернету, розширення спектра цифрових послуг та стабільна клієнтська база.

Грошові витрати на операційну діяльність у 2024 році навіть дещо зменшилися порівняно з 2022 роком, що вказує на ефективніше

використання ресурсів та оптимізацію витратної частини. Це дало змогу збільшити чистий операційний потік майже на 4 млн грн.

Водночас спостерігається значне зростання інвестиційних потоків, що свідчить про активну інвестиційну політику компанії. Таке зростання (+253,93 %) пов'язане з реалізацією масштабних проєктів у сфері телекомунікацій, модернізацією мережі та розширенням покриття.

Натомість грошові потоки від фінансової діяльності демонструють різке зниження — із 6,05 млн грн у 2022 році до лише 0,63 млн грн у 2024 році. Це може бути результатом зменшення залучення позикових коштів та поступового погашення кредитних зобов'язань.

Чистий грошовий потік за період має виражену позитивну тенденцію — він зріс у 3,8 раза, що свідчить про покращення загальної фінансової стійкості та підвищення ефективності управління грошовими ресурсами.

Для глибшого розуміння структури потоків проаналізуємо частку кожного виду діяльності в загальному обсязі грошових потоків (табл. 2.3)

Таблиця 2.3.

Структура грошових потоків АТ «Київстар» у 2024 році

Вид діяльності	Обсяг грошових потоків, тис.грн	Частка, %
Операційна діяльність	15 951 555	69,2
Інвестиційна діяльність	6 865 390	29,8
Фінансова діяльність	630 127	1,0
Разом	23 447 072	100,00

У структурі грошових потоків домінують операційні надходження (69,2 %), що є позитивною ознакою — підприємство генерує основні кошти з власної господарської діяльності. Частка інвестиційних потоків зросла, що свідчить про стратегічну орієнтацію компанії на довгостроковий розвиток і розширення бізнесу.

2.3. Оцінка збалансованості та ліквідності грошових потоків

Оцінка збалансованості грошових потоків передбачає визначення рівноваги між надходженнями та витратами грошових коштів, а також можливості підприємства вчасно виконувати свої фінансові зобов'язання.

Для цього розраховують низку коефіцієнтів, що характеризують ліквідність та ефективність руху грошових потоків.

Таблиця 2.4.

Розрахунок показників збалансованості та ліквідності грошових потоків АТ «Київстар»

Показники	2022р.	2023р.	2024р.	Оптимальне значення	Тенденція
Коефіцієнт ліквідності грошових потоків	1,18	1,29	1,35	>1.0	Позитивна
Коефіцієнт достатності грошових потоків	1,04	1,12	1,19	>1.0	Позитивна
Коефіцієнт відновлення грошових потоків	1,94	4,89	24,98	1-2	Стабільна
Коефіцієнт фінансової рівноваги	0,92	1,05	1,12	>1.0	Позитивна

Як видно з розрахунків, усі показники мають зростаючу динаміку, що підтверджує поліпшення фінансової стабільності підприємства.

- Коефіцієнт ліквідності грошових потоків перевищує одиницю, що свідчить про достатній рівень платоспроможності — компанія здатна покривати свої зобов'язання власними грошовими надходженнями.

- Коефіцієнт достатності грошових потоків зростає щороку, що означає, що підприємство формує внутрішні джерела фінансування інвестиційної діяльності.

- Коефіцієнт фінансової рівноваги свідчить про те, що залежність від зовнішніх джерел фінансування знижується — компанія здебільшого покриває фінансові потреби за рахунок операційного прибутку.

- Коефіцієнт відновлення у 2024 році перевищує 1, отже підприємство має достатній потенціал для самофінансування та розвитку.

Узагальнюючи, можна зробити висновок, що АТ «Київстар» демонструє високий рівень збалансованості грошових потоків, ефективно розподіляє ресурси між операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю, а також має достатню ліквідність для підтримання стабільного розвитку у майбутніх періодах.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ТА МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Обґрунтування необхідності оптимізації грошових потоків

Ефективна діяльність будь-якого підприємства значною мірою залежить від правильності управління його грошовими потоками. Грошові потоки відображають процес руху фінансових ресурсів між підприємством і зовнішнім середовищем, а також усередині самого суб'єкта господарювання. Вони є основою фінансового забезпечення виробничо-господарської, інвестиційної та фінансової діяльності, а тому від їхньої організації залежить стабільність і результативність усіх бізнес-процесів.

Проте навіть за умов прибуткової діяльності підприємство може зіштовхнутися з нестачею ліквідних коштів, що ускладнює розрахунки з постачальниками, кредиторами чи працівниками. Саме тому питання оптимізації грошових потоків виступає однією з ключових проблем сучасного фінансового менеджменту.

Необхідність оптимізації зумовлена тим, що нераціональне управління рухом грошових коштів призводить до дисбалансу між надходженнями та платежами, виникнення касових розривів і тимчасової неплатоспроможності. Такі ситуації негативно впливають на ділову репутацію підприємства, можуть спричинити зростання заборгованості, додаткові фінансові витрати та навіть загрозу банкрутства [З с. 14-16].

Оптимізація грошових потоків спрямована на забезпечення фінансової рівноваги, коли обсяг і структура грошових надходжень відповідають потребам у здійсненні поточних і стратегічних витрат. Це передбачає створення умов, за яких підприємство має достатній обсяг грошових ресурсів у потрібний момент часу, а також мінімізує ризики неефективного використання коштів.

У сучасних умовах господарювання підприємства діють у середовищі підвищеної фінансової невизначеності — постійні зміни податкового законодавства, інфляційні коливання, коливання валютних курсів, нестабільність кредитного ринку тощо. У таких умовах оптимізація грошових потоків стає необхідною не лише для забезпечення поточної ліквідності, а й для стратегічного розвитку підприємства.

Раціональне управління фінансовими потоками дозволяє визначити, які джерела формування коштів є найбільш стабільними та ефективними, а також оптимізувати напрями їх використання з метою максимізації прибутку і мінімізації ризиків [7 с.67-81].

З точки зору фінансової теорії, оптимізація грошових потоків — це процес пошуку такого співвідношення між притоком і відтоком коштів, яке забезпечує максимальну ефективність використання фінансових ресурсів за умови збереження ліквідності та платоспроможності підприємства.

Це не лише питання технічного планування платежів, а комплексна стратегія управління фінансовими ресурсами, що охоплює аналітичний, прогнозний і контрольний етапи. Оптимізація передбачає глибокий аналіз джерел формування грошових потоків, структури витрат, сезонності надходжень, визначення періодів надлишку та дефіциту коштів.

Серед головних причин, які зумовлюють потребу оптимізації грошових потоків, можна виділити такі [8 С. 79]:

- нестабільність надходжень від основної діяльності, що створює труднощі з виконанням фінансових зобов'язань;
- неузгодженість між строками отримання доходів і здійсненням витрат, що призводить до касових розривів;
- неефективна структура активів і пасивів, коли значна частина коштів «заморожена» у дебіторській заборгованості або запасах;
- зовнішні економічні чинники, такі як зміна кон'юнктури ринку, податкового навантаження чи процентних ставок;

- відсутність прогнозування та планування руху коштів, що унеможливорює своєчасне реагування на фінансові ризики.

Оптимізація грошових потоків сприяє досягненню фінансової стабільності підприємства, зменшенню залежності від зовнішніх джерел фінансування, підвищенню інвестиційної привабливості та вартості бізнесу. Раціональний розподіл і використання коштів дозволяють підвищити прибутковість, забезпечити своєчасне виконання зобов'язань і створити резерви для подальшого розвитку.

Важливим аспектом оптимізації є також балансування потоків за видами діяльності – операційною, інвестиційною та фінансовою. Надлишок грошових коштів від операційної діяльності може бути ефективно спрямований на інвестиційні проекти чи погашення зобов'язань, тоді як дефіцит – компенсований за рахунок залучення зовнішніх ресурсів або внутрішніх резервів [9 с. 379].

Таким чином, оптимізація дозволяє підтримувати гармонійний фінансовий стан підприємства та зменшувати ризики непередбачуваних фінансових криз.

Необхідність оптимізації грошових потоків також обумовлена потребою підвищення ефективності управлінських рішень. Розробка і впровадження системи прогнозування руху грошових коштів забезпечує керівництву можливість своєчасно приймати рішення щодо фінансування, інвестування чи скорочення витрат. Це дозволяє підприємству адаптуватися до зовнішніх змін і діяти на випередження, що є критично важливим у сучасному конкурентному середовищі.

Отже, оптимізація грошових потоків є необхідним інструментом забезпечення фінансової стійкості підприємства. Вона сприяє підвищенню ефективності використання ресурсів, зменшенню фінансових ризиків, зміцненню ліквідності та досягненню стратегічних цілей розвитку. Без системного підходу до оптимізації підприємство ризикує втратити фінансову рівновагу, а отже — і конкурентоспроможність на ринку.

3.2. Розробка заходів щодо підвищення ефективності управління грошовими потоками

Раціональне управління грошовими потоками є ключовою складовою фінансової стратегії підприємства, адже саме від його ефективності залежить можливість стабільного функціонування, розвитку та збереження фінансової стійкості. У сучасних умовах господарювання підприємства зіштовхуються з постійними коливаннями ринку, змінами податкового законодавства, зростанням вартості кредитних ресурсів та інфляційними ризиками, що вимагає впровадження дієвих механізмів управління рухом грошових коштів [13].

Тому розробка комплексу заходів, спрямованих на підвищення ефективності управління грошовими потоками, є одним із пріоритетних завдань фінансового менеджменту.

Першим етапом у вдосконаленні управління грошовими потоками є формування системи планування і прогнозування руху коштів. Планування грошових потоків дає змогу визначити майбутні надходження і витрати, забезпечити збалансованість між доходами та платежами, а також запобігти утворенню дефіциту ліквідності. Для цього доцільно складати бюджет руху грошових коштів, який відображає очікувані грошові потоки за певний період часу.

Регулярне оновлення прогнозів з урахуванням сезонності, інфляційних змін, коливань попиту і пропозиції дозволяє оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища та уникати фінансових труднощів [17 С. 524].

Другим важливим напрямом є оптимізація структури дебіторської та кредиторської заборгованості. Значна частина грошових ресурсів часто «заморожується» у дебіторській заборгованості, що знижує платоспроможність підприємства. Для підвищення ефективності управління

грошовими потоками необхідно встановити чітку політику кредитування клієнтів [11]:

- визначати ліміти кредиту для покупців;
- застосовувати систему знижок за дострокову оплату;
- запроваджувати штрафні санкції за прострочення платежів;
- використовувати факторинг або страхування дебіторської заборгованості.

З іншого боку, ефективне управління кредиторською заборгованістю передбачає використання відстрочки платежів, переговорів про гнучкі умови розрахунків і застосування комерційного кредиту без шкоди для репутації підприємства. Такий підхід дозволяє зберігати оптимальний рівень ліквідності, не допускаючи надмірного накопичення боргів.

Важливою умовою підвищення ефективності управління грошовими потоками є контроль за обігом оборотного капіталу. Необхідно постійно оцінювати швидкість обороту грошових коштів, запасів і дебіторської заборгованості, виявляти «заморожені» ресурси та використовувати їх більш продуктивно. Оптимальний рівень запасів, зниження термінів інкасації та раціональне використання кредитів сприяють прискоренню оборотності грошових коштів і підвищенню фінансової гнучкості підприємства [10 с. 234-236].

Не менш важливим є удосконалення системи внутрішнього контролю за рухом грошових коштів. Для цього доцільно впровадити автоматизовані системи обліку та моніторингу грошових потоків, які забезпечують своєчасний збір, аналіз і візуалізацію фінансової інформації. Використання сучасних інформаційних технологій дозволяє швидко виявляти відхилення від запланованих показників, зменшувати ймовірність зловживань, помилок і втрат.

Крім того, ефективна система контролю дає можливість не лише відстежувати минулі операції, а й прогнозувати можливі ризики, формуючи підґрунтя для стратегічних управлінських рішень.

Одним із найважливіших заходів є оптимізація співвідношення між власними та позиковими коштами. Надмірна залежність від кредитних ресурсів може призвести до зростання фінансових ризиків і збільшення витрат на обслуговування боргу. Водночас надлишок власних коштів, що не використовуються в обороті, знижує прибутковість підприємства. Тому необхідно визначати оптимальну структуру капіталу, яка забезпечує достатній рівень фінансової стійкості за мінімальної вартості фінансування [21 С. 135].

Також доцільно розробити політику управління вільними грошовими коштами. Тимчасово вільні ресурси можна ефективно використовувати шляхом короткострокового інвестування — наприклад, розміщення їх на депозитах, придбання високоліквідних цінних паперів чи участі у короткострокових фінансових проектах. Це дозволяє отримати додатковий дохід і знизити ризик простою капіталу.

Серед практичних заходів щодо підвищення ефективності управління грошовими потоками можна також виділити [16 с. 189-191]:

- удосконалення системи розрахунків із контрагентами через електронні платіжні інструменти;
- скорочення часу між виробництвом і реалізацією продукції;
- активне використання сучасних методів фінансового планування;
- аналіз грошових потоків за видами діяльності для визначення найбільш прибуткових напрямів;
- запровадження системи фінансових KPI для контролю ефективності руху коштів.

Особливої уваги заслуговує питання мотивації персоналу фінансової служби. Підвищення ефективності управління грошовими потоками можливе лише за умови високої кваліфікації фахівців, їх зацікавленості в досягненні фінансових результатів і відповідальності за наслідки прийнятих рішень. Тому варто впроваджувати систему матеріального стимулювання, прив'язану

до показників ліквідності, оборотності та прибутковості підприємства [12 с. 47-48].

Крім того, значного ефекту можна досягти шляхом розробки антикризової стратегії управління грошовими потоками. Вона повинна включати алгоритм дій у разі різкого скорочення надходжень, непередбачуваного зростання витрат або збоїв у платоспроможності клієнтів. Така стратегія передбачає формування резервного фонду ліквідності, визначення джерел швидкого фінансування (овердрафти, кредитні лінії, лізинг) та створення системи моніторингу ризиків [19 с. 150-153].

Отже, розробка та реалізація комплексу заходів з підвищення ефективності управління грошовими потоками дозволяє підприємству не лише стабілізувати фінансовий стан, а й створити передумови для довгострокового розвитку. Системний підхід до управління грошовими ресурсами забезпечує оптимальне поєднання прибутковості, ліквідності й фінансової стійкості. В умовах сучасної економічної нестабільності саме ефективна політика управління грошовими потоками є запорукою конкурентоспроможності, адаптивності та успіху підприємства на ринку.

ВИСНОВОК

У процесі дослідження теми «Оптимізація структури грошових потоків підприємства» було розглянуто теоретичні, аналітичні та практичні аспекти управління фінансовими ресурсами, які забезпечують ефективне функціонування суб'єкта господарювання. Під час виконання курсової роботи з'ясовано, що грошові потоки є однією з найважливіших характеристик фінансової діяльності підприємства, адже саме вони відображають реальний стан його платоспроможності, ліквідності та фінансової стабільності.

У першому розділі розкрито економічну сутність грошових потоків. Визначено, що грошовий потік — це рух коштів, який відображає взаємозв'язок між усіма елементами господарської системи підприємства. Його особливістю є динамічність і безперервність, а ефективне управління цим потоком виступає основою фінансової стійкості. Доведено, що грошові потоки відіграють роль «кровоносної системи» підприємства, оскільки забезпечують можливість здійснення операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Окрему увагу приділено класифікації грошових потоків за видами діяльності. Було визначено, що поділ грошових потоків на операційні, інвестиційні та фінансові дозволяє глибше проаналізувати їхню структуру та ефективність. Така класифікація дає змогу визначити, який саме вид діяльності формує основні надходження, а який створює ризики або потребує додаткового фінансування. Це є передумовою для формування збалансованої фінансової політики підприємства.

Досліджено також методи аналізу та управління грошовими потоками. Встановлено, що системний аналіз руху коштів дозволяє визначити закономірності формування надходжень і витрат, виявити внутрішні резерви, оптимізувати структуру ресурсів і запобігти касовим розривам. До найефективніших методів віднесено горизонтальний, вертикальний,

коефіцієнтний аналіз, методи прогнозування, балансування та бюджетування грошових потоків. Їх використання допомагає сформувати дієву стратегію управління фінансами підприємства.

У другому розділі проведено загальну характеристику діяльності підприємства, на основі якої оцінено фінансовий стан та визначено ключові фактори, що впливають на ефективність руху коштів. Детальний аналіз динаміки, складу та структури грошових потоків дозволив виявити як позитивні тенденції, так і проблемні зони. Зокрема, встановлено, що надлишок або дефіцит коштів у певні періоди може свідчити про неузгодженість між надходженнями та витратами, недостатнє планування або неефективну політику розрахунків із контрагентами.

Важливе місце у дослідженні посіла оцінка збалансованості та ліквідності грошових потоків. Визначено, що стабільна ліквідність є запорукою фінансової надійності підприємства. Її підтримання можливе лише за умови рівномірного розподілу надходжень і платежів, своєчасного виконання зобов'язань та ефективного управління оборотним капіталом. Аналіз показав, що незбалансованість потоків призводить до тимчасової нестачі коштів, а надлишкові залишки свідчать про нераціональне використання ресурсів.

У третьому розділі було обґрунтовано необхідність оптимізації грошових потоків. Підкреслено, що за сучасних економічних умов без системної оптимізації неможливо забезпечити фінансову стабільність. Невідповідність між надходженнями та витратами, зростання дебіторської заборгованості, інфляційні ризики та висока вартість позикових коштів вимагають впровадження нових підходів до управління фінансами. Оптимізація покликана забезпечити ефективне співвідношення між обсягом притоку та відтоку коштів, знизити ризики неплатоспроможності та підвищити прибутковість діяльності.

Узагальнюючи результати дослідження, можна зробити висновок, що ефективне управління грошовими потоками — це ключовий чинник

фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства. Збалансована структура потоків забезпечує не лише стабільність поточної діяльності, а й створює основу для інвестиційного розвитку, розширення ринків збуту та підвищення рентабельності.

Оптимізація руху грошових коштів дає змогу досягти стратегічних цілей підприємства, зміцнити його позиції на ринку й мінімізувати фінансові ризики.

Отже, проведені дослідження підтвердило, що своєчасна оптимізація структури грошових потоків є необхідною умовою підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності. Впровадження розроблених у роботі рекомендацій сприятиме забезпеченню фінансової рівноваги, покращенню ліквідності, прискоренню обігу капіталу та підвищенню прибутковості підприємства в довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАННИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз грошових потоків у системі управління підприємством (Рудь І., Дорохов В., 2024) с.30-35
2. АТ «Київстар» – [Електронний документ] - <https://kyivstar.ua/about/investors-and-shareholders/issuers>
3. Беренда Н. І., Редзюк Т. Ю., Ворона К. В. Управління структурою капіталу підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2018. Вип. 19. Ч. 1. С. 14-18.
4. Бруханський Р. Ф., Пуцентейло П. Р. Розвиток цифровізації обліку, оподаткування, аналізу і контролю в управлінні підприємствами. Тернопіль : ВПЦ «Університетська думка». 2021. С. 194.
5. Властивості грошових потоків та ризики їх впливу на фінансову стабільність підприємства (Степаненко О. І., 2024) с.94-107
6. Грошові потоки і їх оптимізація на підприємстві (Горбова Ю. Ю., 2016) – [Електронний документ] - <file:///C:/Users/%D0%90%D0%B4%D0%BC%D0%B8%D0%BD/Downloads/1350-4564-1-PB.PDF>
7. Грошові потоки підприємства: комплексний аналіз за даними фінансової звітності (Спільник І., Загородна О., 2017 с.67-85
8. Дубова В. В., Бондар М. І. Accounting & Reporting of Foreign Companies: a practice review and self-study book. Київ: КНЕУ, 2019. С. 77. – [Електронний документ] - https://www.google.com.ua/books/edition/ФІНАНСОВИЙ_ОБЛІК_1/fRe_DwAAQBAJ?hl=uk&gbpv=0
9. Коваленко Ю. М. Управління фінансовими активами. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2019. 497 с.
10. Кучменко В. О. Економічна сутність поняття капіталу підприємства та його структури. Економічний вісник університету. 2017. Вип. 33(1). С. 232-237.

11. Міністерство фінансів України. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", затверджене Наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013 № 73 – [Електронний документ] - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17>
12. Міщук Є. В., Міщенко В. В., Особливості системи управління власним капіталом підприємства та шляхи її вдосконалення. Агросвіт. 2015. №24. С. 46-49.
13. Мотрук Д. А., Спіфанова І. Ю. ІІ Науково-технічна конференція ВНТУ на кафедрі фінансів та інноваційного менеджменту 2024. ВНТУ. – [Електронний документ] - <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/allfm/allfm-2024/paper/view/19020>.
14. Озеран А. В. Аналіз корисності інформації фінансової звітності для прийняття управлінських рішень. Молодий вчений. 2018. № 2(2). С. 200-204.
15. Поддєрьогін А.М., Невмержицький Я.І. Ефективність управління грошовими потоками підприємства. Фінанси України. 2007. № 11. С. 119-127.
16. Райтер Н. І., Івасів О. С. Власний капітал як основа здійснення господарської діяльності сільськогосподарських підприємств. Бізнеснавігатор. 2018. Вип. 1 (2). С. 188-192.
17. Сердюков К. Г., Тимчук Х. С. Управління грошовими потоками підприємства. Економіка, бізнес та управління. 2019. № 21. С. 522-527. – [Електронний документ] - <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/xmlui/handle/123456789/2435>
18. Слободян Н. Г. Аналіз фінансової звітності: управлінський аспект. Міжнародний науковий журнал. 2016. № 5(3). С. 67-71.
19. Тацій І. В. Аналіз грошових потоків підприємства. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2014. № 1. С. 150-153.

20. Управління фінансами підприємств: підручник / [І.О. Бланк, Г.В. Ситник, В.С. Андрієць]. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ. Київ. нац. торг.-екон. унт, 2017. С. 565-569

21. Федішин М. П. Методичні аспекти аналізу грошових потоків підприємств для цілей планування. Економічний аналіз. 2016. № 2. С. 132–138.